

De Noordzee, *rijkdom in gevaar*

Witsnuitdolfijn, adderzeenaald, michelinmanneling, roodkeelduiker... De schijnbaar kleurloze watermassa van onze Noordzee verbergt wel degelijk een bonte en bijzondere biodiversiteit!

Start met een rijkelijk assortiment van ondiep gelegen zandbanken en beschutte geulen. Voeg er pittige getijden en de gulle aanvoer van voedingsstoffen via de Schelde aan toe. Bestrooi met enkele verwelkomende grindbedden, scheepswrakken en strandhoofden. Werk af met een ligging langs migratieroutes van talrijke zeevogels. Resultaat: een uitnodigend menu voor een bijzondere biodiversiteit!

Michelinmanneling
© Richard Lord, BeRMS

In die geulen komen op sommige plaatsen nog grind en keien voor. Historische collecties getuigen dat deze ooit biodiverse *hotspots* waren. Op plaatsen waar menselijke activiteiten nog niet te fel zijn doorgedrongen, vindt men nog relictten hiervan. Hier kwamen vroeger ook uitgebreide oesterbanken voor.

Ondanks de kleine oppervlakte en geringe diepte van de Belgische Noordzee herbergt ze meer dan duizend soorten dieren, algen en eencelligen. Een lepeltje zee bevat tot 1 miljoen bacteriën en 10 miljoen virussen. Samen met de meer dan 500 planktonsoorten vormen ze de basis van het mariene voedselweb.

40

Het heuvelende onderwaterlandschap is een walhalla voor bodemdieren zoals schelp- en schaaldieren, wormen allerhande, zee- en slangsterren... Ze leven in, op of tussen het zand bovenop, langs de flanken en in de geulen tussen de zandbanken.

Zeedahlia
© BMM-KBIN

Zeehond © BMM-KBIN

De meerderheid van de 140 vissoorten die in onze wateren voorkomen, leven ook op of nabij de bodem waar ze beschutting en voedsel vinden. Ze vormen op hun beurt en samen met andere zeehappes het menu van zoogdieren zoals de bruinvis, gewone en grijze zeehond, witsnuitdolfijn en tuimelaar. En van de 60 soorten zeevogels, die hier een deel van of heel het jaar vertoeven.

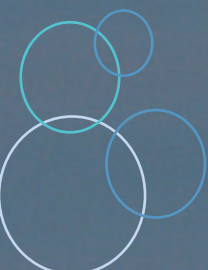
De zee en jij

Wat betekent de zee nu voor jou? Is het een plek waar je naartoe gaat voor een verkwikkende strandvakantie of een dagje uit met de kinderen? Of is het vooral de bron van een heerlijk koud buffet of *pasta di mare*? De zee is dat alles, en nog veel meer!

De zee en haar biodiversiteit bieden ons tal van producten en diensten: voedsel, componenten voor geneesmiddelen, zuurstof, opname van broeikasgassen uit de atmosfeer, zuivering van water, toeristische en recreatieve mogelijkheden, inspiratie voor kunst en cultuur... Op die manier zorgen ze ook voor heel wat economische mogelijkheden en jobs.

Zeekoet © BMM-KBIN

Maar talrijke bedreigingen loeren achter elke golf: vervuiling, overbevissing, verstoring en opwarming om er maar enkele te noemen. Soorten als de platte oester, stekelrog, purperslak en tuimelaar zijn bijna of volledig verdwenen uit onze wateren. Ook commerciële visvoorraden van kabeljauw, tong en schol nemen af.

Actie ondernemen werkt

Dringende actie is dus nodig, en dat op alle niveaus. Iedereen kan actie ondernemen om de mariene biodiversiteit een handje te helpen, zelfs als je ver van de zee woont en leeft!

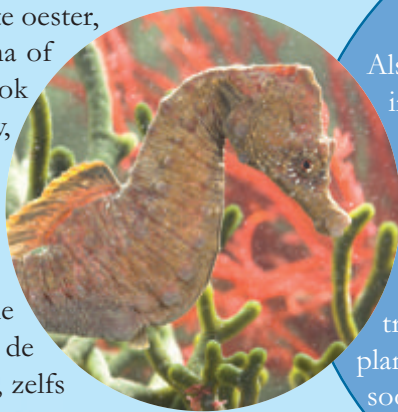
Dat acties een snel en duidelijk resultaat kunnen hebben, bewijst een recent gebruiksverbod van tributyltin. Deze stof verhindert dat dieren en algen zich vasthechten op de boeg van schepen, maar is giftig. Sinds het verbod zit de grijze garnaal stevig in de lift. Bovendien blijkt de vervuilingsgraad van de garnalen ook sterk verbeterd. Goed nieuws dus voor de biodiversiteit, de garnaalvissers en onze smaakpapillen!

In het kader van Natura 2000, een Europees netwerk van beschermde gebieden, heeft ons land zowat één derde van de Belgische Noordzee afgebakend voor de bescherming van de biodiversiteit. In die zones zal de overheid samen met de gebruikers van de zee afspreken welke activiteiten nog kunnen plaatsvinden en welke worden geschrapt.

Geef leven aan de blauwe planeet!

Maar niet alleen overheid en economische sectoren kunnen de handen uit de mouwen steken. Ook jij en ik zijn aan zet: kies voor duurzame vis, winkel met een herbruikbare tas en vermijd plastic wegwerpzakjes, opteer voor plantaardige in plaats van dierlijke sponzen, smeer minerale zonnebrandolie, ontzie de kwetsbare duinen, doe mee aan een opruimactie op het strand... Bezoek ons op www.ikgeeflevenaanmijnplaneet.be, klik op 'Doe mee' en ga ook aan de slag!

Wil je meer weten over de mariene biodiversiteit voor onze kust, dan kan je de brochure 'Belgische Noordzee: levend water' aanvragen via info@milieu.belgie.be of een kijkje nemen op www.mumm.ac.be. ■

Kortsnuitzeepaardje
© Vilda - Yves Adams

Wist je dat... er zeepaardjes voorkomen in de Belgische Noordzee?

Als je dacht dat zeepaardjes alleen voorkomen in kristalheldere, tropische wateren of in een aquarium, dan ging je niet de zee maar de mist in. Regelmatig worden kortsnuitzeepaardjes gesignaleerd door de Belgica, het oceanografisch schip dat de Belgische Noordzee doorkruist en onderzoekt. Zeepaardjes hebben trouwens een zeer aparte manier van voortplanten: vrouwtjes deponeren hun eitjes in een soort buidel op de buik van de mannetjes. Deze zorgen dan voor de kroost tot de zeeveulentjes dapper het ruime sop kiezen.

Wist je dat... je middenin zee zou kunnen wandelen?

Het onderwaterlandschap voor de Belgische kust wordt gekenmerkt door talrijke, ondiep gelegen zandbanken. De toppen van sommige zandbanken liggen zó ondiep dat ze droog komen te liggen bij extreem laagtij. In theorie zou je er dus een wandelingetje kunnen maken. Deze zandbanken en de tussenliggende geulen zijn belangrijk voor de biodiversiteit en zijn door Europa bestempeld als te beschermen.

Gestrikte jan-van-gent
© BMM-KBIN

Zandbanken
© Thierry Hubin - KBIN

Wist je dat... biodiversiteit = leven?

De Verenigde Naties hebben 22 mei uitgeroepen tot Internationale dag van de biodiversiteit, en in 2012 staat de mariene biodiversiteit in de kijker. Samen met hun talrijke partners grijpen het Museum voor Natuurwetenschappen en de Federale Overheidsdienst Leefmilieu deze kans om aandacht te vragen voor de diversiteit van het leven in ons deeltje van de Noordzee. Hou alvast www.ikgeeflevenaanmijnplaneet.be in de gaten, klik op 'Doe mee' en ga ook aan de slag voor de biodiversiteit!

Tuimelaar
© Vilda - Rollin Verlinde

IK DOE MEE!